

Järkevä energiankäyttö kodeissa

—

Vanhat konstit ja pussillinen uusia

MARI KUJALA, LEHTORI, TEKNOLOGIA 16.2.2023

KATSE TULEVAISUUTEEN.

THINK FUTURE.

Hiilijalanjälki

Hiilijalanjälki tarkoittaa jonkin tuotteen, toiminnan tai palvelun aiheuttamaa ilmastokuormaa eli sitä, kuinka paljon kasvihuonekaasuja tuotteen tai toiminnan elinkaaren aikana syntyy.

Hiilikädenjälki

Hiilikädenjälki on ne myönteiset ilmastovaikutukset, jotka syntyvät rakentamisen seurauksena. Esimerkiksi rakennuksessa olevan puun toiminen hiilinieluna.

SAMK:ssa tutkimusta liittyen energia- tehokkaaseen & vähähiiliseen rakentamiseen

---

- EU-rahoitteisia hankkeita
  - Materiaalitehokkaan rakentamisen kehittäminen Satakunnassa
  - Vähähiiliset ratkaisut nollaenergiarakentamisessa (pilottina Porin asuntomessujen omakotitaloja)
  - KOHISTEN kohti hiilineutraalia rakentamista Satakunnassa
  - Satakuntalainen ratkaisumalli rakennushankkeen hiilijalanjäljen optimoimiseksi - RAKSU (käynnistyy kesällä 2023)
- Lisäksi mukana ympäristöministeriön pilotoinnissa rakennusten hiilijalanjäljen laskentamenetelmästä.
  - Menetelmää testattiin Karhukorttelin kerrostalossa

Lisätietoja & vinkkejä....

On tarjolla esim. Raksablogissa

<https://raksablogi.samk.fi/>

RAKSABLOGI

SAMK Rakentaminen

Tiesitkö?

Suomessa
rakennuksissa kuluu
noin 40 %
käyttämästämme
energiasta.

Lähde: Ympäristöministeriö, 2022

Pieniä vinkkejä, joilla voi kotona säästää energiaa & kustannuksia

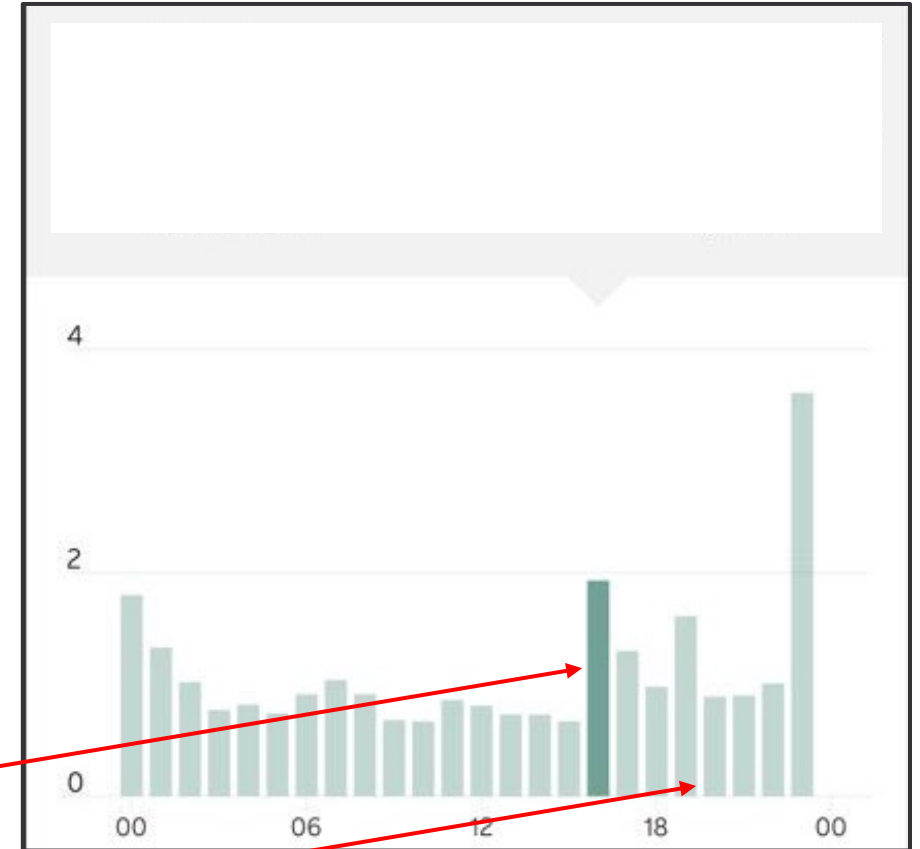
KATSE TULEVAISUUTEEN.
THINK FUTURE.

Miten voit vaikuttaa uunin energiankulutukseen?

- Valurautaiseen lieteen verrattuna keraaminen liesi on energiatehokkaampi. Induktioliesi on energiatehokkain.
- Hyödynnä myös uunin esilämmitysaika ja jälkilämpö.
- Kun valmistat ruokaa uunissa, kannattaa valmistaa samalla monta ruokaa kerralla.
- Käytä kattilassa kantta.
- Hyödynnä uunin kertoilmatoiminta ja samalla voit yleensä alentaa uunin lämpötilaa.

Klo 16 päivällisen valmistus

Klo 19 piparit uunissa jälkkäriksi

Miten voit vaikuttaa kylmälaitteiden energiankulutukseen?

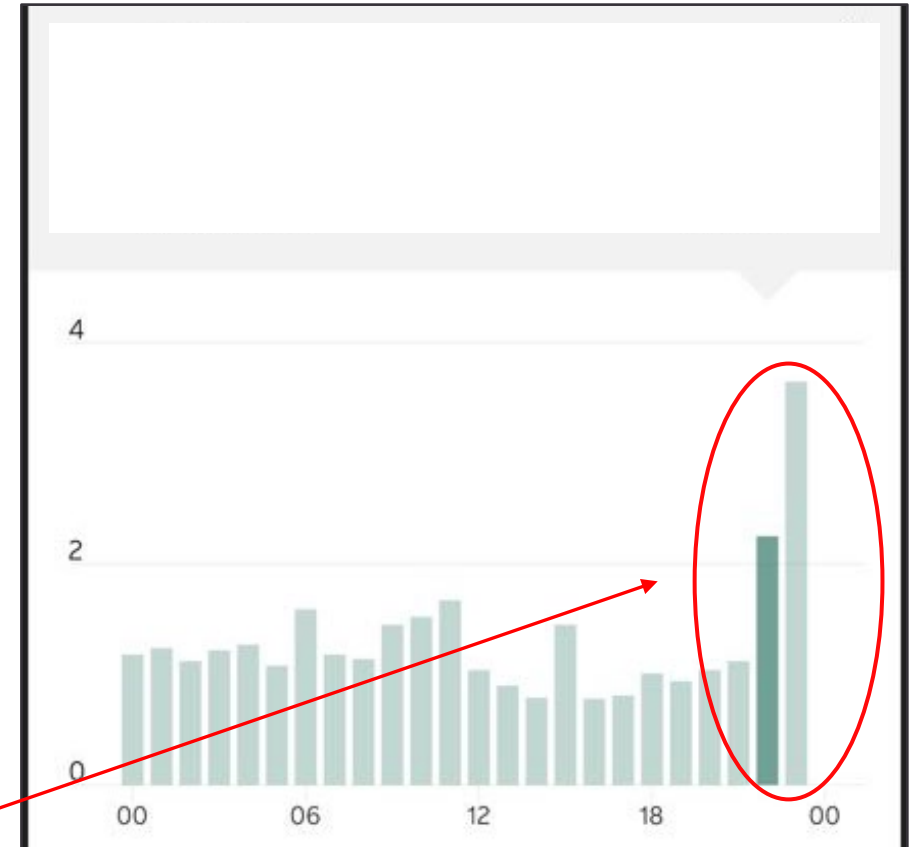
- Tarkista, että jääkaapissa & pakastimessa on suositusten mukaiset lämpötilat. (pakastin -18 astetta ja jääkaappi + 2-6)
- Jätä pakastimeen & jääkaappiin tilaa kylmän ilman kiertää, sillä täyteen ahdettu laite kuluttaa enemmän energiaa.
- Toistuva ovien avaaminen lisää energiankulutusta.
- Sulata pakastin säännöllisesti.
- Puhdista jääkaappi säännöllisesti.

Miten voit vaikuttaa astianpesukoneen & pyykinpesukoneen energiankulutukseen?

- Pese vain täysiä koneellisia!
- Käytä laitteiden eco-ohjelmia vähentääksesi veden & energiankulutusta.
- Jouta kulutuksessa. Käytä laitteita silloin, kun sähköä tuotetaan paljon, mutta käytetään vähän, jolloin hyödyt myös sen edullisuudesta.
- Pyykinpesukoneissa käytä mahdollisimman matalaa lämpötilaa ja linkoa pyykki hyvin.

Kuvasta näkee, kuinka paljon energiankulutus kasvaa kun pyykinpesukone ja astianpesukone on laitettu päälle ja lämminvesivaraaja alkaa lämmittää käyttövettä.

Miten voit vaikuttaa television energiankulutukseen?

- Mitä suurempi näyttö tai televisio on, sitä suurempaa on sen energiankulutus. Hanki siis tarpeisiisi sopiva laite!
- Älä pidä televisiota tai näyttöä päällä turhaan. Huomaa, että myös valmiustila kuluttaa hieman.

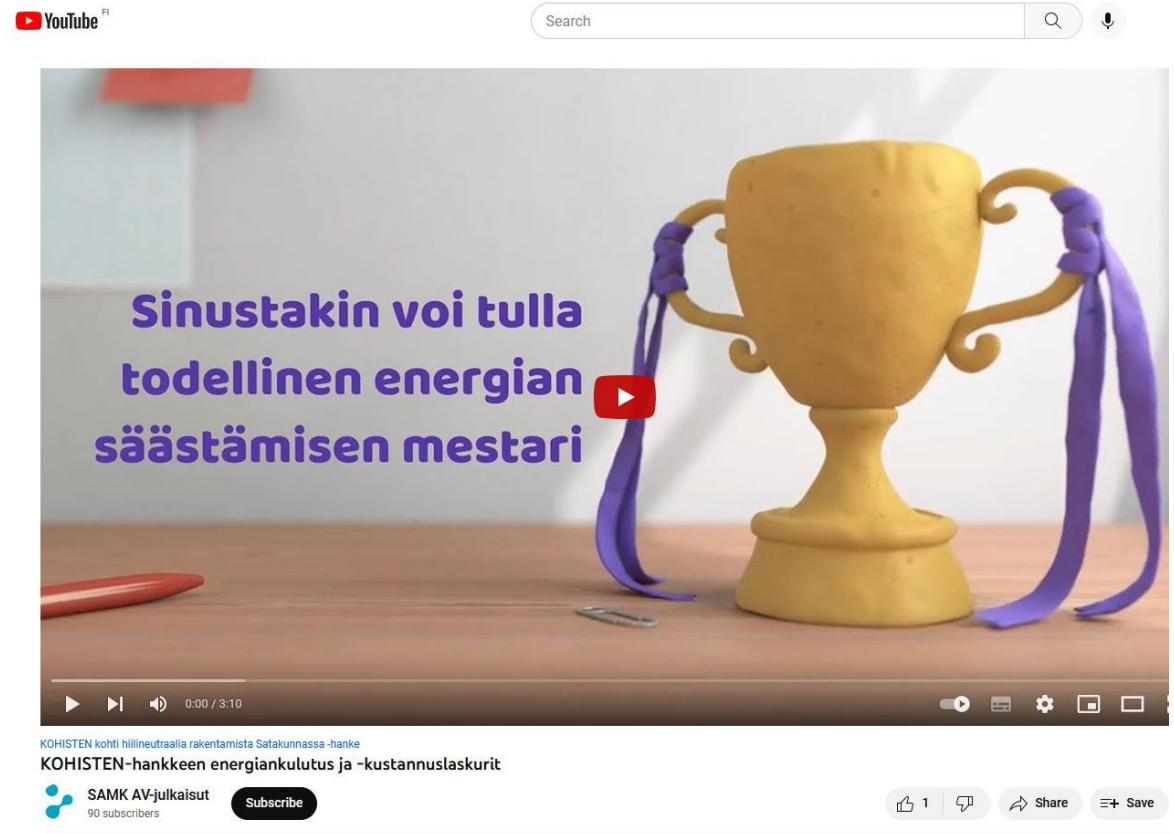
Case: Perheen energiansäästömahdollisuudet

KATSE TULEVAISUUTEEN.
THINK FUTURE.

KOHISTEN Energia- ja kustannuslaskurit

- SAMK:ssa käynnissä olevassa EU-rahoitteisessa KOHISTEN kohti hiilineutraalia rakentamista Satakunnassa -hankkeessa tutkittiin vähähiilistä rakentamista.
- Asumisen energiankulutukseen liittyvän tutkimuksen lähtökohtana on ollut se, **miten kuluttajat pystyvät vähentämään kotonaan omaa energiankulutustaan.**

➔ Kuluttajille luotiin asumisen energiatehokkuuden opas sekä energiankulutus- ja kustannuslaskurit.

<https://kohisten.samk.fi/energiatehokkuus/>

Case-esimerkki perheen energiansäästöpotentialista

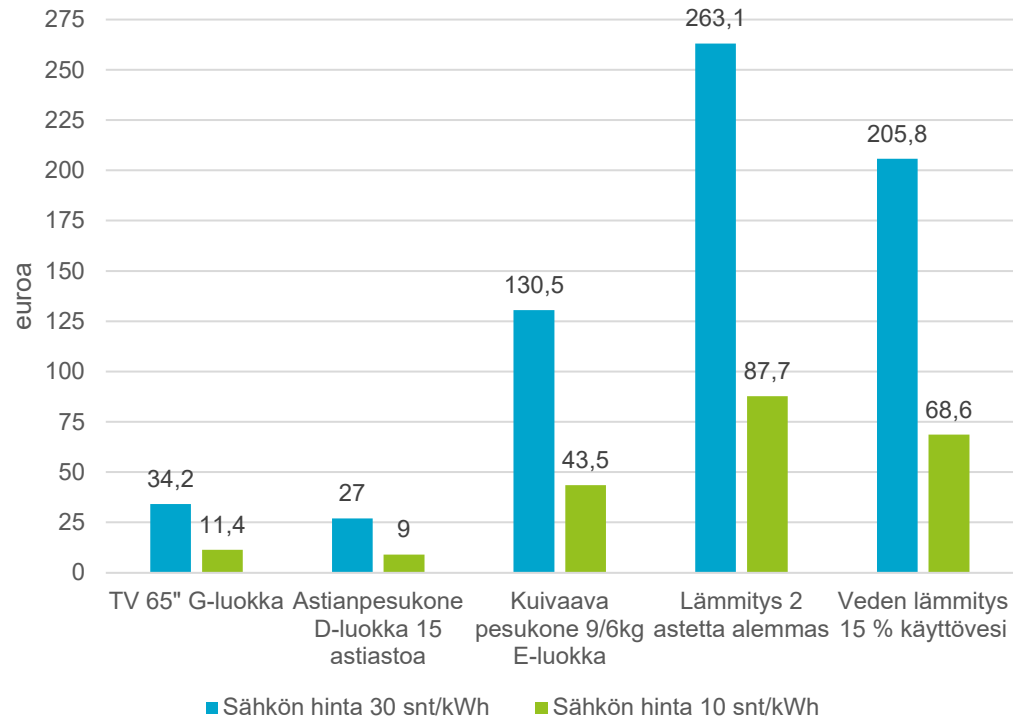

- Keskiverto nelihenkinen perhe, rivitalo 100 m²
- Rivitalossa sähkölämmitys → Lasketaan huonelämpötilaa kahdella asteella
- Vedenkulutusta vähennetään 15 % sammuttamalla suihku saippuoinnin ajaksi
- Päivittäistä television aukioloaikaa vähennetään 6 tunnista 3 tuntiin (televisio avoinna vain kun sitä todella katsotaan)
- Viikoittaiset astianpesukoneen käyttökerrat vähennetään kuudesta neljään ja pyykinpesukoneen käyttökerrat seitsemästä viiteen (pesemällä täysiä koneellisia)

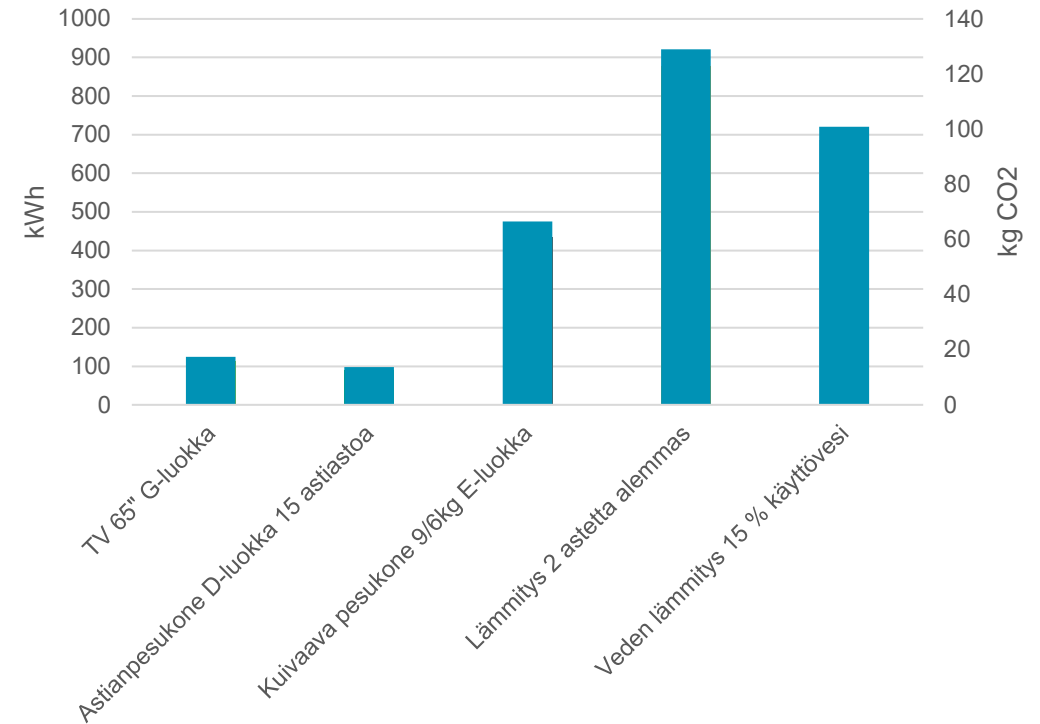

Case-esimerkki perheen energiansäästöpotentialista

Energiasäästötoimenpiteiden mahdollistamat säästöt

Säästöt energiankulutuksessa ja kulutuksen päästöissä

Case-esimerkin säästöt

- Em. muutoksilla perhe voi säästää energiaa yli **2000 kWh** vuodessa.
- Tänä syksynä määräaikaisen sähkösopimuksen kilowattituntihinta on ollut noin 30 senttiä. Tällä hinnalla perheen energiansäästötoimenpiteet mahdollistaisivat vuodessa noin **660 euron** säästöt.

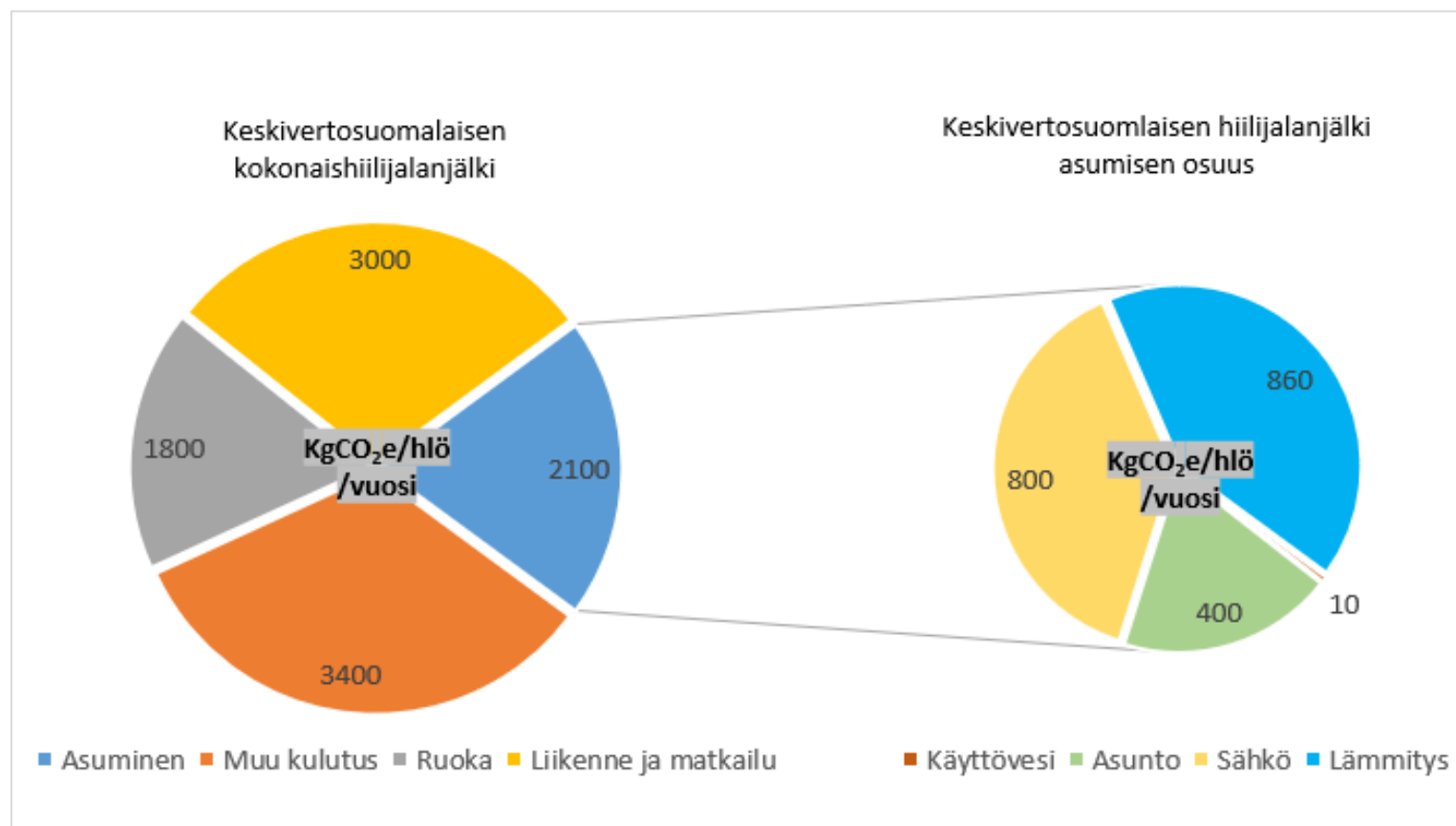
Tiesitkö?

- Kuluttajan hiilijalanjäljestä iso osa tulee asumisesta ja vielä tarkemmin asumisen energiankulutuksesta.
- Keskivertosuomalaisen hiilijalanjälki on yhteensä 10 300 kgCO₂e.
- Se koostuu neljästä osasta: ruuasta, asumisesta, liikenteestä ja matkailusta sekä muusta kulutuksesta.
- Keskivertosuomalaisen hiilijalanjäljen asumisen osuus on 2100 kgCO₂e eli noin 20 % kokonaishiilijalanjäljestä.

Lähde: Sitra, 2018

Keskivertosuomalaisen hiilijalanjälki

Lähde: Sitra, 2018

Miten MRL uudistus koskettaa meitä kaikkia?

KATSE TULEVAISUUTEEN.
THINK FUTURE.

Hiilijalanjälki rakentamisessa

- Suomessa ympäristöministeriö kehittää rakentamisen hiilijalanjäljen arviointimenetelmää
  - Kehitystyö aloitettu vuonna 2019
  - Keväällä 2020 oli laajempi pilotointi
- <https://ym.fi/vahahiilisen-rakentamisen-tiekartta>
- Ohjauksen on tarkoitus tulla käyttöön vuonna 2025
- Ympäristöministeriön arviointimenetelmä perustuu Euroopan komission laatiman Level(s)-menetelmään. Sen pohjana ovat eurooppalaiset kestävästä rakentamisesta koskevat standardit (mm. EN 15643 –sarja, EN 15978 ja EN 15804).

Lähde: <https://ym.fi/vahahiilinen-rakennettu-ymparisto>

Maankäyttö- ja rakentamislaki uudistuu

- MRL on uudistumassa, uusi Rakentamislaki tulossa voimaan arviolta 1.1.2025.
- Uudessa Rakentamislaisissa on uusi käsite Ilmastaselvitys, joka jatkossa tultaisiin vaatimaan kaikkeen luvanvaraiseen rakentamiseen.
- Ilmastaselvityksellä tarkoitetaan esim. rakennuksen hiilijalanjälkilaskelmaa.
- Ilmastaselvitys vaadittaisiin rakennuslupaa hakiessa.
- Ilmastaselvitys vaadittaisiin niissä kohteissa, missä jo nyt vaaditaan energiaselvitystä.

Lähde: <https://mrluudistus.fi/>

Rakennushankkeen materiaalien määrät hiilijalanjälkilaskennan pohjana

---

	TERÄSPORRASURAKKA + KAITEET, tarjous LOFT asunnot	1	erä	
	teräsportaat asennus	4	kpl	
	elem. asennusapuaineet: sis. kiilat, tart., juot.	4	kpl	
3500	ULKOSEINÄT			
	US6 kellari			
	muotti h=1800-3460 mm	146	m2	
	laud.purku ja puhdistus	146	m2	
	betoni C30/37 xc2, teräsbetoniseinä 250 mm	19	m3	
	betonoinn.jälkihoito	146	m2	
	raudoitus A500 HW	750	kg	
	eriste EPS 120 Routa 100+100 mm, kiinnitys sulaan bitumiin	50	m2	
	kumibitumikermieristys bitumisively, K-MS 170/4000 kauttaaltaan bitumilla hitsaten, bitumiuossively	65	m2	
	betoni C30/37 xc2, viistevalu anturan päälle	27	jm	
	pontti 20x100 seinän alapää	27	jm	
	etuputsi	67	m2	

Esimerkki kohteen hiilijalanjälkilaskennan tuloksista

Elinkaariarvioinnin tulokset	Hiilijalanjälki	Hiilikädenjälki
	tn CO ₂ e	tn CO ₂ e
Elinkaaren aikana syntyvät kokonaispäästöt (A-D)	4 412	-364
	kg CO ₂ e/m ² _{netto} /a	kg CO ₂ e/m ² _{netto} /a
Vuotuiset päästöt lämmitettyä nettoalaa kohden (A-D)	16,55	-1,37
Valmistus, kuljetus ja työmaa (vaiheet A1-5)	8,89	-1,37
Tontti	0,67	
Kantavat rakenteet	5,88	-1,35
Vaippa	0,04	
Kevyet rakenteet	1,30	-0,02
Talotekniikka	0,45	
Käyttö (vaiheet B3-4, 6)	6,99	
Purkaminen (vaihe C)	0,67	
Elinkaaren ulkopuoliset vaikutukset (D)		

Kohti hiilineutraaliutta

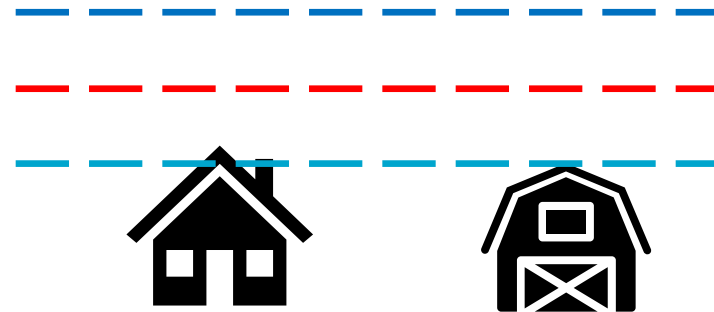
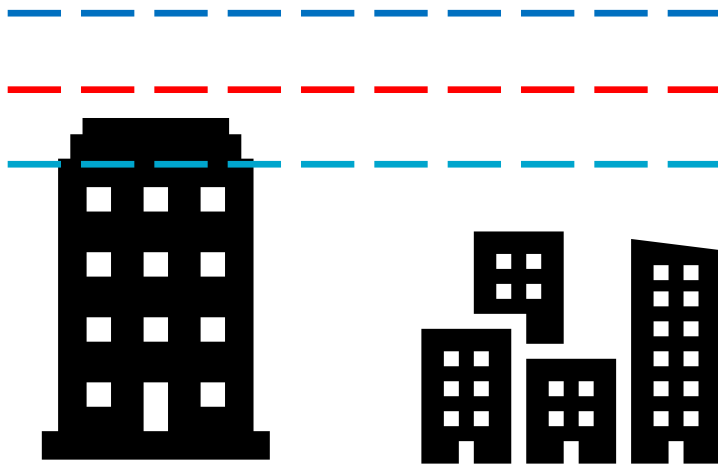

Lähde: <https://ym.fi/vahahiilinen-rakennettu-ymparisto>

Hiilijalanjäljen raja-arvot tulossa vuonna 2025?

”Rakennetussa ympäristössä ja rakentamisessa ollaan vähentämässä päästöjä 66 prosentilla seuraavien viidentoista vuoden aikana. Vähähiilisen rakennusteollisuuden tiekartan mukaan on mahdollista päästä vieläkin lähemmäs hiilineutraaliustavoitetta. Isoin vaikutus on nykyisen rakennuskannan energiankulutuksen vähentämisellä ja lämmitysenergiamuotojen kehittämisellä.”
(Rakennusteollisuus, 2022)

Lisätietoja

<https://kohisten.samk.fi>

Mari Kujala, Lehtori
Teknologia
Satakunnan ammattikorkeakoulu | Satakunta
University of Applied Sciences
+358 44 710 3277
mari.kujala@samk.fi